

*A Jpe.IV.60.058/2022/26. számú
végzéssel kijavítva.

Budapest, 2024. április 22.

Dr. Varga Zs. András s.k.
a tanács elnöke

**A Kúria
Jogegységi Panasz Tanácsa**

**1/2024. Jogegységi határozat
(Jpe.IV.60.058/2022/23. szám)**

a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala igazságügyi szakértői jogállásáról

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Kúria K.V. tanácsa előzetes döntéshozatali indítványa alapján a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala igazságügyi szakértői jogállása tárgyában indult jogegységi eljárásban meghozta a következő

határozatot:

1. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala – mint a 2023. szeptember 1. napját megelőzően hatályos szabályok szerint kutatási-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos szakértői feladatokat ellátó szerv – nem végzett igazságügyi szakértői tevékenységet, és emiatt nem minősül a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 80. § (1) bekezdése értelmében a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek.
2. A Kúria K.V. ítélező tanácsa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Kfv. 35.034/2021/8. számú döntésben foglalt jogértelmezéstől eltérhet, az a továbbiakban kötelező erejűként nem hivatkozható.

Indokolás

I.

- [1] A Kúria K.V. tanácsa (a továbbiakban: indítványozó tanács) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján a jogegység érdekében előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő az előtte folyamatban lévő Kfv.35.255/2022. számú, adóhatósági határozat felülvizsgálata iránti közigazgatási perben, mert az indítványozó tanács jogkérdésben el kíván térni a Kúria Kfv.35.034/2021/8. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett döntésétől.

- [2] Az indítványozó tanács a Bszi. 32. § (2) bekezdésére alapítottan előzetes döntéshozatali eljárás indítványozása mellett, annak elbírálásáig a felülvizsgálati eljárást felfüggesztette.

II.

- [3] Az indítványozó tanács előtt folyamatban lévő ügy tényállása szerint a felperesnél a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) Kiemelt Adózók Adóigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést végzett a 2008-2010 évekre kiterjedően valamennyi adó és költségvetési támogatás tekintetében. Az elsőfokú hatóság 3878868505 számú határozatában több adónemben is megállapításokat tett, így egyebek mellett innovációs járulék adónemben. A jelen ügyben releváns innovációs járulék adónemben a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: SZTNH) által elkészített szakértői véleményben foglaltakra tekintettel a felperes terhére 38.900.000,- forint adókülönbözetet állapított meg és jogkövetkezményeket (adóbírság, késedelmi pótlék) alkalmazott.
- [4] Az SZTNH által adott szakértői vélemény alapján az elsőfokú adóhatóság megállapította, hogy a felperes innovációs járulék fizetési kötelezettségét jogellenesen csökkentette két Alapítvány által készített 3 db tanulmány előállításának költségeivel. A tanulmányokról az SZTNH 2013-ban készült három szakvéleményében – az alapul szolgáló szerződések és tanulmányok alapján – megállapította, hogy nem felelnek meg a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló 2003. évi XC. törvény (a továbbiakban: Ktia. törvény) 12. §-ában foglaltak szerinti kutatás-fejlesztés egyik típusának sem.
- [5] A felperes fellebbezése nyomán eljáró alperes a 2512552105 számú másodfokú határozatával az innovációs járulékokat érintő határozati rendelkezéseket helybenhagyta. A felperes a jogerős másodfokú határozattal szemben keresettel élt, melynek nyomán a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 16.K.33.477/2015/21. számú ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte a határozat kézbesítési hibája, valamint – mások mellett – az innovációs járulék adónemet érintő téves bizonyítéktértékelés miatt. Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria Kfv.35.008/2017/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [6] A Kúria az innovációs járulék kapcsán megállapította, hogy a felperes nem tett eleget a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 164. §-ából rá háruló bizonyítási kötelezettségének, mert nem bizonyította, hogy az alperes SZTNH szakvéleményen alapuló bizonyíték értékelése jogszerűtlen volt, továbbá nem igazolta azt sem, hogy az alperes olyan releváns dokumentumokat tartott volna vissza, ami alapjaiban befolyásolta a szakvélemény tartalmát. Rögzítette, hogy amennyiben a felperes vitatja az SZTNH véleményét, akkor kérheti a perben igazságügyi szakértő kirendelését.
- [7] Az elsőfokú bíróság által megismételt eljárásban nem került sor a Kúria iránymutatása szerinti bírósági felülvizsgálat érdemi lefolytatására, mert az elsőfokú bíróság kiadmányozási hiba miatt az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte.

- [8] Az elsőfokú ítélet meghozatala előtt azonban az alperes, figyelemmel a Kúria Kfv.35.008/2017/6. számú döntésére, az innovációs járulék kérdésében a felperes által a perben benyújtott dokumentáció megküldésével ismételt megkereste az SZTNH-t.
- [9] A kiadmányozási hiba miatt elrendelt új eljárás során az elsőfokú hatóság 4321818938 számú határozatában a felperes terhére több adónemben 360.824.000.- forint adókülönbözetet állapított meg, ebből innovációs járulék adónemben 38.900.000.- forintot, és az adóhiánynak minősülő adókülönbözlet után adóbírságot és késedelmi pótlékot számított fel. A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes az elsőfokú határozatot 223425818 számú határozatával helybenhagyta. Az innovációs járulék kapcsán az alperes kitért arra, hogy az SZTNH ismételt megkeresésére úgy nyilatkozott, hogy a felperes által rendelkezésre bocsátott dokumentumok nem módosítják az alapeljárásban adott szakvéleményeket, az elvégzett tevékenységek továbbra sem felelnek meg a Ktia. törvény 12. §-ában definiált kutatás-fejlesztés egyik típusának sem.
- [10] A felperes keresetet terjesztett elő az alperes határozata ellen, amelyben az innovációs járulék kérdését érintően arra hivatkozott, hogy az adóhatóság nem adott át minden iratot, így az SZTNH által kiadott szakvélemények nem vizsgálhatták a K + F tevékenység körülményeit, a tanulmányok alapján megvalósult fejlesztéseket, vagyis a K + F tevékenységet megelőző vagy éppen annak eredményeként a felperesnél meghozott gazdasági döntések hatását. Vitatta, hogy az alperes az új eljárásban felhasználhatta volna az SZTNH 2018. évi szakvéleményeit. E kereset nyomán eljáró elsőfokú bíróság 16.K.30.174/2019/10. számú jogerős ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte azzal, hogy az új eljárásban az adóhatóság vonja le az elévülés jogkövetkezményeit. Az alperes felülvizsgálati kérelmére eljáró Kúria ugyanakkor az elsőfokú ítéletet az elévülés hiányában a Kfv.35.386/2019/9. számú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. Az új eljárásra adott iránymutatás szempontja szerint az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak az elévülés kérdésében a kúriai végzés alapján kell állást foglalni, majd a felperes valamennyi ezt meghaladó kereseti kérelmét el kell bírálni.
- [11] A hatáskörváltás miatt a megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék járt el és 40.K.705.741/2020/11. számú ítéletével az alperes határozatát – más rendelkezések mellett – az innovációs járulékhoz tartozó adóhiányt, adóbírságot, késedelmi pótlékot előíró részében az elsőfokú határozatra is kiterjedően megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. A bíróság ítélete szerint az adóhatóság 2018-ban úgy kereste meg ismételt az SZTNH-t, hogy nem biztosította a felperes eljárási jogait, az ismételt megkeresésnek a felperes nem volt részese, így nem volt olyan eljárás, amelyben az újabb szakértői vélemények jogszerűen beszerezhetők lettek volna. Ezért az új eljárásra nézve előírta, hogy a tényállás tisztázási kötelezettség teljesítése során a felperesi iratok megküldésével kell felhívni az SZTNH-t, hogy a szakvéleményeiben írtakat erre tekintettel fenntartja-e, vagy azokon változtat-e. Az új eljárás szempontjai között arra is kötelezte az elsőfokú hatóságot, hogy vizsgálja az SZTNH rendelkezik-e a tanulmányok tartalma szerinti nívó megítéléséhez szükséges szakértelemmel.
- [12] Az alperes felülvizsgálati kérelme nyomán eljáró Kúria a Kfv.35.052/2021/11. számú végzésével az elsőfokú bíróság 40.K.705.741/2020/11. számú ítéletének felülvizsgálattal nem

támadott részét nem érintette, – más rendelkezések mellett – az innovációs járulék tekintetében azt hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

- [13] A Kúria az innovációs járulékot érintően megállapította, hogy az innovációs járulék kapcsán az adóigazgatási eljárásban az SZTNH vélemény beszerzése során az alperest kötötte a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szabadalmi törvény) 115/G. § (1) bekezdés g) pontja, amely szerint az SZTNH feladat- és hatáskörébe tartozik a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági és szakértői feladatok ellátása. Így az elsőfokú bíróság alaptalanul kérdőjelezte meg az adóigazgatási eljárásban az SZTNH kompetenciáját. A peres eljárás során azonban már a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) bizonyítási szabályait kell alkalmazni, így az SZTNH véleménye egyrészt már nem köti a bíróságot, másrészt azzal szemben szabad bizonyítás érvényesül. Az SZTNH vélemény adóhatósági alkalmazásának eljárásjogi okból történő vitatása nem kizárt, érdemben azonban a perben történő igazságügyi szakértő kirendelése nélkül az nem kérdőjelezhető meg.
- [14] Az elsőfokú bíróság a megismételt bírósági eljárásban hozott 40.K.703.556/2021/17. számú ítéletével az alperes határozatát – egyéb rendelkezések mellett – az innovációs járulékot érintő megállapítások körében megváltoztatta és az adókülönbözet tekintetében megállapította, hogy a felperes azt jogszerűen számolta el, így adókülönbözet innovációs járulék adónemben nem keletkezett, miáltal ezen adókötelezettséget érintően a határozatot megsemmisítette.
- [15] A bíróság ítéletét a felperes által igénybe vett magánszakértő szakvéleményeire alapította, az alperes bizonyítási indítványainak nem adott helyt.
- [16] Az alperes az ítélet hatályon kívül helyezése iránt felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben kérte a Kúriát, hogy a Fővárosi Törvényszéket új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítsa, tekintettel arra, hogy a bíróság ítélete több kérdéskörben – így az innovációs járulékkal kapcsolatban – jogszabálysértő, megalapozatlan. Álláspontja szerint az ügy érdemére kihatóan a jogerős ítélet sérti egyebek között a Kp. 78. § (2) bekezdésében, 90. § (1) bekezdés a) pontjában, a Pp. 83. § (1) bekezdésében, 279. § (1) bekezdésében, 346. § (5) bekezdésében, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) 97. § (4)-(6) bekezdésében, a Ktia. törvény 4. § (3) bekezdésében, a 12. § b) pontjában foglaltakat.
- [17] A jelen ügy szempontjából releváns innovációs járulékra vonatkozóan az alperes kifejtette, a Kúria a Kfv.35.052/2021/11. számú végzésében megállapította, hogy az SZTNH vélemény érdemben a perben történő igazságügyi szakértő kirendelése nélkül nem kérdőjelezhető meg. A támadott elsőfokú ítélet ezzel szemben szakértőkirendelés nélkül megsemmisítette a határozatokat, és a bizonyítási indítvány mellőzéssel megsértette a Pp. 304. § (3) bekezdésében foglalt, az ellentmondások feloldására vonatkozó kötelezettségét és a Pp. 307. § (1) bekezdés b) pontja szerinti szakértő-kirendelési kötelezettségét.
- [18] Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban nem hajtotta végre a Kúria utasításait, amikor a bizonyítási terhet figyelmen kívül hagyva nem tájékoztatta

a felperest az igazságügyi szakértőkirendelés indítványozásának szükségességéről – ennek körében az állítólagosan hiányzó dokumentumok megjelölésének kötelezettségéről –, és úgy döntötte el a szakkérdést, hogy a felperes által felajánlott, a kúriai utasításban foglaltaknak nem megfelelő magánszakértői bizonyítást fogadta el. Az alperes szerint az elsőfokú bíróság a felperesi érvelést teljes mértékben átvéve mondta ki, hogy az SZTNH nem rendelkezett az innovációs és egyéb fejlesztések terén kompetenciával, de ezt nem támasztotta alá. A bíróság azon az alapon is megtagadta a szakértői vélemények ellentmondásosságának a feloldását, hogy az SZTNH nem minősül magánszakértőnek. Az alperes álláspontja szerint mindez érdemben befolyásolta a tényállás tisztázását, a szakvélemények tartalmi helyességének eldöntését, amiben – elismerten szakkérdésről lévén szó – önmagában a bíróságnak nem volt döntési kompetenciája. Az elsőfokú bíróság félreértelmezte a szakvélemények értékelésére vonatkozó feladatát, mert az értékelés nem az egyik fél álláspontjának egyoldalú elfogadását jelenti. Egyébiránt az új eljárásra adott utasítás tekintetében az ítélet [148] bekezdésében és [150] bekezdésében foglaltak ellentétben állnak a rendelkező résszel.

- [19] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Jelezte, hogy az ítélet rendelkező része és az indokolása közti ellentmondást – azt adminisztratív hibának tekintve – az elsőfokú bíróság már időközben kijavította.

III.

- [20] Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a felülvizsgálati kérelmet befogadta, majd Kfv.35.255/2022/6/II. számú végzésével az eljárást felfüggesztette és előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő, mert jogkérdésben el kíván térni a Kúria Kfv.35.034/2021/8. számú határozatától.
- [21] A Kúria Kfv.35.034/2021/8. számú határozatának tényállása szerint az adóhatóság 2011-2012 évekre – a 2012. I. negyedévi áfa kivételével – valamennyi adónemre és költségvetési támogatásra bevallások utólagos vizsgálatát folytatta le a felperesnél. A K + F szerződések kapcsán az elkészített tanulmányok innovatív jellegének véleményezésére szakértői bizonyítást folytatott le, szakértőként az SZTNH-t kérte fel. Az innovációs járulék esetében a szakvélemény alapján arra hivatkozott, hogy az elvégzett tevékenységek nem felelnek meg a Ktia. törvény 12. §-a szerinti meghatározásoknak, ezért adókülönböt állapított meg és kiszabta jogkövetkezményeit. A felperes fellebbezéséhez az egyik szerződő partnerével kötött három különböző témakört érintő szerződésre vonatkozóan magánszakértői véleményt csatolt, melyre tekintettel az adóhatóság ismételten megkereste az SZTNH-t, aki részben változtatott álláspontján, amire tekintettel a másodfokú hatóság határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta, és az adókülönböt összegét csökkentette.
- [22] A felperes innovációs járulékkal kapcsolatos keresete nyomán – a Kúria Kfv.35.049/2018/7. számú ítéletével hatályában fenntartott – Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.264/2017/4. számú ítéletével az alperesi határozatot megsemmisítette, majd a megismételt új eljárásban az SZTNH kiegészítő szakvéleményére is figyelemmel az alperes az elsőfokú határozatot megváltoztatta, az innovációs járulék összegét és jogkövetkezményeit csökkentette.

- [23] A felperes keresete alapján eljáró elsőfokú bíróság igazságügyi szakértői bizonyítás lefolytatását követően jogerős ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően, az innovációs járulékok kapcsán tett megállapítások körében megváltoztatta és egyebek között a felperest terhelő adókülönbözet összegét csökkentette. Indokolása szerint az alperes a Kp. 80. § (1) bekezdése alapján arra hivatkozott, hogy a megelőző eljárásban az SZTNH került kirendelésre, és így a perben is az SZTNH-t kellett volna szakértőként alkalmazni, de az elsőfokú bíróság értékelése szerint, mivel a Kp. 80. § (1) bekezdése kizárólag igazságügyi szakértő megelőző eljárásban történő alkalmazása esetén írja elő a perben történő elsődleges alkalmazását, az SZTNH azonban nem minősül igazságügyi szakértőnek, így nem volt akadálya a perben igazságügyi szakértő kirendelésének.
- [24] Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Kfv.35.034/2021/8. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [25] A Kúria egyebek közt rámutatott, hogy a Kp. 80. § (1) bekezdésének alkalmazását az elsőfokú bíróság azért vetette el, mert álláspontja szerint az SZTNH nem igazságügyi szakértő. A Kúria ezzel a megállapítással nem értett egyet. Rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor, amikor vizsgálta az SZTNH szakvéleményének legalitását, azon keresztül az SZTNH szakértői eljárásának jogosultságát, vizsgálata során azonban az SZTNH helyzetének meghatározását tévesen szűkítette le az „igazságügyi szakértő”-i státuszra.
- [26] Az SZTNH jogállásának meghatározása körében kifejtette, hogy a szakértői kirendeléskor hatályos régi Art. 5. § (2a) bekezdés korlátozó rendelkezéseit meghaladóan még alkalmazandók voltak a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szakértői bizonyításra vonatkozó szabályai, így az 58. § (3) bekezdés is. Ha jogszabály meghatározott szakértő igénybevételét írja elő, úgy ezt a szervezetet, intézményt, testületet vagy személyt kell szakértőként kirendelni. A hatóság egyéb esetben az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló törvény szerint igazságügyi szakértői tevékenység végzésére jogosult szakértőt rendelhet ki. Az SZTNH kirendelésének időpontjában a Ket. 58. § (3) bekezdése tartalmában tehát a hatályos Air. 66. § (3) bekezdésével azonosan szabályozott.
- [27] Mindkét időszak törvényi rendelkezései alapján azt állapította meg, hogy az SZTNH mint intézet a szakértői feladatkör ellátása során ténylegesen az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szakértői törvény) 4. § (1) bekezdés szerint minősül/minősült szakértőnek. Ebbéli minőségében megfelel a Pp. 300. § (2) bekezdése szerinti szakértő definíciójának, a közigazgatási perben pedig a Kp. 80. § „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő”-nek.
- [28] Fentiek alapján vont le azt a következtetést, hogy tévedett az elsőfokú bíróság akkor, amikor a speciális, ágazati törvényi rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva kizárta az SZTNH-t a Kp. alkalmazásában az igazságügyi szakértői tevékenység folytatásra jogosultak köréből, és a bizonyítási eljárást eszerint folytatta le.

- [29] A Kúria megállapítása szerint [...] „Az elsőfokú bíróság azzal, hogy elvetette az SZTNH megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértői státuszát, egyúttal a szakértői bizonyítást alapvetően meghatározó Kp. 80. § szabályait sem tartotta meg. Ez az eljárási hiba a felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható”.
- [30] A Kúria – a végzésében levezetett értelmezése alapján – rögzítette, hogy az elsőfokú bíróságnak az új eljárás során abból kell kiindulnia, hogy az SZTNH megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő.

IV.

- [31] Az indítványozó tanács kezdeményezte, hogy a Jogegységi Panasz Tanács engedélyezze a Kúria Kfv.35.034/2021/8. számú végzése [17] és [18] bekezdésében foglalt jogértelmezésétől való eltérést olyan tartalommal, hogy az SZTNH nem a Szakértői törvény 4. § (1) bekezdés szerinti igazságügyi szakértő, és ezáltal nem minősül a közigazgatási perben a Kp. 80. §-a szerinti megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek.
- [32] Az indítványozó tanács szerint a perbeli esetben az elsőfokú bírósági eljárásban a Pp. alapján folyt a szakértői bizonyítás, a felperes magánszakértői véleményeket, szakvélemény kiegészítéseket csatolt, az elsőfokú bíróság a szakkérdésekben ezekre alapította jogerős ítéletét. Az SZTNH 2013-ban kiadott szakvéleményei álltak ugyanakkor az adóhatóság rendelkezésére. Az elsőfokú bíróság kifejezetten nem foglalt állást arról, hogy az SZTNH megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek minősíthető-e, csak engedélyezte a Pp. szerinti szakértői bizonyítást és az ítéletben azt rögzítette, hogy az SZTNH a perben nem minősült szakértőnek. A Kúria indítványozó tanácsának a felülvizsgálati eljárás során előzetesen abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy a per alapjául szolgáló adóigazgatási eljárásban megkeresett SZTNH a Kp. 80. § (1) bekezdése szerinti „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek” minősíthető-e, igazságügyi szakértői tevékenység folytatására feljogosított-e. [Az nem vitatott, hogy az SZTNH mint szakértő járt el a megelőző eljárásban, az adóhatóság megkeresése alapján.]
- [33] Az indítványozó tanács álláspontja szerint a kérdésre adott válasz függvényében a perbeli szakértői bizonyítás lehetőségei, jogszabályi alapjai egymástól különbözőek.
- [34] Az egyik értelmezésből következően, amelyet a Kfv.35.034/2021/8. számú eseti döntés képvisel, az innovációs járulék csökkentése, költsége kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelésének kérdésében megkeresett SZTNH-nak a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértői minősége azért állapítható meg, mert mint intézet a szakértői feladatok ellátása során ténylegesen a Szakértői törvény 4. § (1) bekezdés szerint minősült szakértőnek. Ez a minőség ezáltal a közigazgatási perben a Kp. 80. §-a szerinti szakértői bizonyításra ad lehetőséget, magában foglalva ennek teljes feltételrendszerét, kezdve attól az előírástól, hogy a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye a perben kirendelt szakértő szakvéleményének minősül, és beleértve azt a szabályozási koncepciót is, hogy a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazása esetében ugyanazon szakkérdésben magánszakértő vagy más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának nincs helye, csak perben kirendelt szakértőnek.

- [35] A másik értelmezés alapján – erre hajlik az indítványozó tanács – az SZTNH az innovációs járulék csökkentése, költsége kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelésének kérdésében nem minősül igazságügyi szakértőnek, önmagában a szakértői feladatkör ellátása okán ténylegesen nem válhat a Szakértői törvény 4. § (1) bekezdésben rögzített szervezetté, mert az ebben a szakaszban felsoroltak köre zárt azáltal, hogy a jogszabályhely által megkövetelt „igazságügyi szakértői tevékenységre feljogosított” minőség meghatározott külön jogszabályokból fakadhat, amelyekbe az első értelmezés kialakítása során figyelembe vett jogszabályok nem tartoznak bele. E körben a Szakértői törvény 4. § (7) bekezdése lehet irányadó, amely kimondja, hogy kormányrendelet határozza meg azokat a szakkérdéseket, amelyekre nézve jogszabályban rögzített feladatkörében eljárva kizárólag meghatározott szakértő adhat szakvéleményt, valamint azokat a szakértőket, amelyek egyes szakterületeken szakvélemény adására kizárólagosan jogosultak. Ilyen jogszabály a többször módosított, a szakterületek ágazati követelményeiért felelős szervek kijelöléséről, valamint a meghatározott szakkérdésben kizárólagosan eljáró és egyes szakterületeken szakvéleményt adó szervekről szóló 282/2007. (X. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 282/2007. Korm. rendelet), amely felsorolja a szakvélemény adására kizárólagosan feljogosított szervezeteket (2. számú melléklet), a szakvélemény adására elsősorban feljogosított szervezeteket (3. számú melléklet) és a szakvélemény adására feljogosított szervezeteket (4. számú melléklet). Ez a 282/2007. Korm. rendelet az SZTNH-t 2022. január 1. előtt nem jelölte ki, 2022. január 1-étől pedig szabadalom megsemmisítésével és korlátozásával összefüggő szakkérdésben határozta meg mint szakvélemény adására elsősorban feljogosított szervezetet (3. számú melléklet 15. pontja).
- [36] E másik értelmezésből a Kp. vizsgált szabályát tekintve az következik, hogy amennyiben az SZTNH nem minősül a „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek”, akkor a Kp. 80. §-ában foglalt szabály nem alkalmazható, hanem a Kp. 78. § (1) bekezdése szerinti utaló szabály folytán a Pp. szakértői bizonyításra vonatkozó rendelkezései az irányadók, a Kp.-beli eltérésekkel.
- [37] Az indítványozó tanács utalt rá, hogy a Kúria a Bszi. 163. § (1) bekezdése alapján az általa az ügy érdemében hozott határozata mellett a BHGY-ban közzéteszi a hatályon kívül helyező végzést is. A 2021. május 26. napján meghozott Kfv.35.034/2021/8. számú végzés közzététele megtörtént. A Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja szerint előzetes döntéshozatali indítványra jogegységi eljárásnak van helye, ha a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Kúria BHGY-ban közzétett határozatától. Az indítványozó tanács álláspontja szerint a Jogegységi Panasz Tanács előzetes döntéshozatali eljárása kezdeményezésének nem volt törvényes akadálya.
- [38] Az indítvány az elemzett jogszabályok megjelölése mellett összegezve kiemelte, hogy amennyiben egy szervezet igazságügyi szakértői tevékenységre feljogosított szervezet, akkor e minőségének a szervezetre vonatkozó jogszabályokból és/vagy a szervezet alapítására, működésére vonatkozó dokumentumaiból ki kellene tűnnie. Az SZTNH esetében az önmagában a szakértői tevékenység végzésére vonatkozó feladatok a jogszabályokból tükröződnek, és módosított alapító okirata KIHÁT/497/3/2022. 4.1 (a költségvetési szerv tevékenysége g) alpontja) a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági és szakértői feladatok ellátását nevesíti, de igazságügyi szakértői tevékenységre utaló adatot nem tartalmaz. Az Innovációs tv. 42. § (5) bekezdés pedig csak azt tartalmazza - amely

a minősített adatok kapcsán végzett szakértői feladatok esetében a díjazásra tartalmaz előírást -, hogy az igazságügyi szakértői díjazásra vonatkozó szabályok az alkalmazandók. Ez inkább arra enged következtetni, hogy e körben az SZTNH igazságügyi szakértői tevékenységre nincs feljogosítva, mert ellenkező esetben a díjazást is magába foglalná az igazságügyi szakértői minőség és szükségtelen lenne megismételni az erre történő utalást. Kizárólag az SZTNH Kutatás-fejlesztési Minősítési Eljárások Módszertani Útmutatója (2019.) hivatkozik a Szakértői törvényre 6. és 86-91. oldalán, valamint a kijelölt státuszra utal az Innovációs tv. 42. §-ához fűzött miniszteri indokolás, amely szerint: „A minősítési tevékenység végzésére kijelölt intézmény a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala”. A kérdés, hogy ez a „kijelölés” az igazságügyi szakértői tevékenységre feljogosítottkénti minőséget megalapozza-e.

V.

- [39] Az indítványra mindkét fél úgy nyilatkozott, hogy az SZTNH jogállásával kapcsolatos levezetéssel alapvetően egyetért, de a felperes szükségesnek látta a tényállás pontosítását, illetve kiegészítését azon okból, mert nézete szerint az összehasonlításul felhozott, azaz eltérőnek tekintett ügy és jelen eljárás tárgyát képező ügy tényállása nem azonos, miáltal a két ügyben felmerült jogkérdés sem azonos. Álláspontja szerint a jelen ügy alapjául szolgáló hatósági eljárásban nem keletkezett olyan szakvélemény, amely a perben releváns szakkérdést megválaszolta volna, a 2018-as SZTNH vélemény beszerzésére és felhasználására jogsértő módon került sor, ezért az SZTNH perszakértői szerepe nem merülhet fel.

VI.

- [40] A legfőbb ügyész P.KvFG. 12.178/2022. számú álláspontjában hivatkozva az alapul szolgáló jogszabályokra egyebek mellett rámutatott, hogy a szakértői intézmény nem azonosítható az igazságügyi szakértői intézménnyel még akkor sem, ha tevékenységükre alkalmazni kell a Szakértői törvényt, jelen esetben az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: régi Szakértői törvény) egyes rendelkezéseit, mert a szakértő minőség nemcsak eljárásjogi, hanem jogállási kérdés is. Az igazságügyi szakértői minőség kérdése szempontjából azonban sem a régi, sem a hatályos Szakértői törvény rendelkezései nem irányadók, mert az SZTNH jogállását a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos szakértői feladatok ellátása körében a Szabadalmi tv. határozza meg. Mindemellett utalva az Alkotmánybíróság 5/2020. (I. 29.) AB határozatára, valamint a Kúriának a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazásáról szóló 3/2020. (XI. 9.) KK véleményére rámutatott, hogy a gyakorlatban a közigazgatási jogvita a Kp. szerinti perekben is a megelőző eljárásban beszerzett szakértői vélemény érdemi vitatását jelenti. A szakkérdéssel érintett közigazgatási jogvitában a hatósági eljárásban a beszerzett szakvéleményben foglalt megállapításon alapul maga a támadott közigazgatási cselekmény, melynek anyagi jogi megfelelőségét a bíróság annak függvényében tudja érdemben megvizsgálni, hogy ellenőrzi szakkérdésben mennyiben megalapozott a szakvélemény. Ezért a Kp. 80. §-ának (1) bekezdése szerinti esetben a bíróságnak sem kizárólag a közigazgatási eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményére alapítottan kell döntését hoznia és a bizonyító fél ez esetben sincs elzárva attól, hogy vitassa a megelőző eljárásban kirendelt szakvélemény tartalmát. Az Alkotmánybíróság és a Kúria megállapításai egyúttal azt is jelentik, hogy az adóügyben adott szakértői véleménnyel szemben – az SZTNH státuszától függetlenül – törvényben meghatározott esetben ellenbizonyításnak van helye, eltérés csak a vitatás módjában jelentkezik, a szakvéleményben foglaltak a bíróságot sikeres

bizonyítás esetén nem kötik. Az állásfoglalás összefoglalóan rögzítette, hogy az SZTNH nem minősül igazságügyi szakértőnek, ezért a közigazgatási perben a Kp. 80. §-a szerinti „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek” nem tekinthető.

VII.

- [41] Az indítványozó tanács – figyelemmel a Kúria Jpe.III.60.037/2022/12. számon időközben hozott határozatában foglaltakra – észrevételt tett, az indítványát részben kiegészítette és egyben azt fenntartotta. Utalt arra, hogy a Kúria a korábbi, többször megismételt eljárásban nem foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy az SZTNH a Kp. 80. §-a értelmében megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek minősül-e. Ugyanakkor nézete szerint ettől függ, hogy a bíróságnak kötelező-e az SZTNH-t kirendelnie igazságügyi szakértőként, vagy más igazságügyi szakértőt is kirendelhet, illetve azzal egyenértékű magánszakértői véleményt is beszerezhet. Ennek a kérdésnek az eldöntését akadályozza a Kfv.35.034/2021/8. számú más ügyben hozott kúriai határozat. Ugyanakkor álláspontja szerint az indítvány érdemi eldöntését nem akadályozza a Jogegységi Panasz Tanács Jpe.III.60.037/2022/12. számú határozata.

VIII.

Az előzetes döntéshozatali eljárásban alkalmazott jogszabályok:

- [42] A régi Szakértői törvény 2. §
- (1) „Igazságügyi szakértői tevékenységet – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – az erre feljogosított a) természetes személy (a továbbiakban: igazságügyi szakértő), b) cégjegyzékbe bejegyzett gazdasági társaság (a továbbiakban: társaság), valamint a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti szabad szolgáltatásnyújtás jogával rendelkező vállalkozás (a továbbiakban: vállalkozás), c) e célra létesített igazságügyi szakértői intézmény, d) igazságügyi szakértői testület, e) külön jogszabályban feljogosított állami szerv, intézmény, szervezet (a továbbiakban együtt: szervezet) [a továbbiakban az a)-e) pont e törvény alkalmazásában együtt: szakértő] végezhet.”
- (5) „A külön jogszabályban meghatározott szervezet kirendelése esetén a szervezet, valamint az annak nevében eljáró szakértő jogaira és kötelezettségeire e törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.”
- [43] A régi Szakértői törvény. 31. §
- (1) „Ez a törvény – a (2) és (3) bekezdéseiben foglaltak kivételekkel – 2006. január 1-jén lép hatályba.”
- (4) „Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg a) azokat a szakkérdéseket, amelyekre nézve jogszabályban rögzített feladatkörében eljárva kizárólag meghatározott szervezet adhat szakvéleményt, b) azokat a szervezeteket, amelyek meghatározott szakterületeken szakvéleményt adhatnak.”
- [44] 2014. évi LXXVI. törvény (Innovációs tv.) 36. §

(1) „A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: SZTNH) kérelemre minősíti a kérelemben megjelölt a) projektet abból a szempontból, hogy az annak tartalmát képező tevékenységek, b) projektcsoportot abból a szempontból, hogy a kérelmező által a projektcsoportba sorolt projektek a 3. § szerinti kutatás-fejlesztési tevékenységnek tekinthetők-e.”

(2) „A projekt vagy projektcsoport minősítésére vonatkozó eljárás (a továbbiakban együttesen: minősítési eljárás) keretében hozott határozat a) a kutatás-fejlesztési tevékenységhez kapcsolódó adó- és járulékkedvezmények érvényesítéséhez használható fel.”

[45] Innovációs tv. 42. §

(1) „Az adóhatóság az ellenőrzése során - az adóigazgatási rendtartásról szóló törvény rendelkezései alapján - szakértőként megkeresheti az SZTNH-t. Ebben az esetben az SZTNH szakértői eljárásának időtartama 45 nap, amely határidő nem hosszabbítható meg.”

(2) „Más hatóság vagy bíróság általi kirendelés, továbbá harmadik személy megkeresése alapján az SZTNH szakértői véleményt ad a kirendelésben vagy a megkeresésben megjelölt tevékenységek kutatás-fejlesztési szempontú minősítésével összefüggő kérdésben, ideértve a kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősített projektben az alapkutatási, alkalmazott kutatási vagy kísérleti fejlesztési tevékenységek arányát, valamint annak meghatározását is, hogy az adott tevékenységet az érintett személy a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 4. § 32. pontja szerinti saját tevékenységi körében végzi-e.”

(3) „Az (1) és (2) bekezdés szerinti eljárásban az SZTNH a feltett kérdések és benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást és nem tart helyszíni szemlét. Szükség esetén azonban az SZTNH további adatok szolgáltatását kérheti a megkereső bíróságtól, hatóságtól vagy harmadik személytől.”

(4) „Ha az (1) és a (2) bekezdés szerinti eljárásban a szakértői vélemény kialakításához olyan különleges szakismeretre is szükség van, amellyel az SZTNH nem rendelkezik, az SZTNH megfelelő szakértelemmel bíró harmadik személy közreműködését is igénybe veheti. (5) A (2) bekezdés szerinti eljárásban az SZTNH díjazására az igazságügyi szakértői tevékenységet végzők díjazására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.”

[46] Szabadalmi törvény 115/G. §

„A Hivatal feladat- és hatáskörébe tartozik: g) a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági és szakértői feladatok ellátása;”

[47] Szabadalmi törvény 115/H. §

(2a) „A Hivatal – külön jogszabály alapján – ellátja a kutatás-fejlesztési tevékenység előzetes minősítésének feladatait, valamint közreműködik olyan szakkérdések eldöntésében, amelyek a tevékenység kutatás-fejlesztésnek való minősítését, valamint egyes költségeknek a kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelhetőségét érintik.”

[48] Szakértői törvény 4. §

(1) „Igazságügyi szakértői tevékenységet - a (4) bekezdésben foglalt kivétellel - az erre feljogosított

a) természetes személy (a továbbiakban: igazságügyi szakértő), b) gazdasági társaság (a továbbiakban: társaság) és szolgáltató, c) igazságügyi szakértői intézmény és igazságügyi

szakértői intézet, d) igazságügyi szakértői testület, e) külön jogszabályban feljogosított állami szerv, intézmény, intézet és szervezet (a továbbiakban együtt: szervezet) és f) külön törvény szerinti Teljesítésigazolási Szakértői Szerv [az a)-f) pontban meghatározottak a továbbiakban együtt: szakértő] végezhet.”

[49] Bsz. 2. §

(1) „A bíróságok a vitássá tett vagy megsértett jogról, az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről, a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról - törvényben szabályozott eljárás során - véglegesen döntenek.”

(2) „A bíróságok a jogalkalmazási tevékenységük során biztosítják a jogszabályok érvényesülését.”

[50] Bsz. 32. §

(1) bekezdés b) pont:

„Az előzetes döntéshozatali indítványra jogegységi eljárásnak van helye, ha a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától (a továbbiakban: Kúria közzétett határozata).”

(2) „Az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetekben a Kúria tanácsa az előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztése mellett a jogegységi határozat meghozataláig az eljárást felfüggeszti.”

[51] Bsz. 163. §

(1) „A Kúria a jogegységi határozatot, a jogegységi panasz eljárásban, valamint a jogorvoslat a törvényesség érdekében folytatott eljárásban hozott határozatát, az általa az ügy érdemében hozott és a hatályon kívül helyező határozatot, az ítélőtábla az általa az ügy érdemében hozott határozatot, a törvényszék - ha a felülvizsgált közigazgatási határozatot egyfokú eljárásban hozták, és a bíróság határozata ellen nincs helye rendes jogorvoslatnak - az általa a közigazgatási perben az ügy érdemében hozott határozatot a Bírósági Határozatok Gyűjteményében digitális formában közzéteszi.”

[52] A régi Art. 95. §

(5a) „Az állami adó- és vámhatóság az ellenőrzés során a) az adózó tevékenységének kutatás-fejlesztési szempontból való minősítésével, és/vagy b) a kutatás-fejlesztési tevékenységhez kapcsolódó költségek kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelhetőségével [az előzőekben és a továbbiakban: az a)-b) pont együtt: kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével összefüggő eljárás] összefüggésben megkeresheti a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével összefüggő eljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező szakértő intézményt.”

[53] Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (Air.) 66. §

(3) „Ha jogszabály meghatározott szakértő igénybevételét írja elő, úgy ezt a szervezetet, intézményt, testületet vagy személyt kell szakértőként kirendelni. Az adóhatóság egyéb esetben az igazságügyi szakértőkről szóló törvény szerint igazságügyi szakértői tevékenység végzésére jogosult szakértőt rendelhet ki.”

(7) „Az itt nem szabályozott kérdésekben a szakértőkre az igazságügyi szakértőkről szóló törvény rendelkezései irányadóak.”

[54] Ket. 58. §

(3) „Ha jogszabály meghatározott szakértő igénybevételét írja elő, úgy ezt a szervezetet, intézményt, testületet vagy személyt kell szakértőként kirendelni. A hatóság egyéb esetben az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló törvény szerint igazságügyi szakértői tevékenység végzésére jogosult szakértőt rendelhet ki.”

[55] Kp. 78. §

(1) „A bizonyításra a polgári perrendtartás szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.”

[56] Kp. 80. §

(1) „A megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye a bíróság által kirendelt szakértő szakvéleményének minősül. A perben ugyanazon szakkérdés tárgyában szakértőként elsősorban a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazandó.”

(2) „Ha az (1) bekezdés szerinti szakértőt kell alkalmazni, a bíróság a szakértőt kirendeli és a megelőző eljárásban keletkezett írásbeli szakvéleményt azzal a féllel közli, akivel azt korábban nem közölték.”

(3) „A megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazását követően ugyanazon szakkérdés vonatkozásában magánszakértő vagy más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának nincs helye.”

(4) „A megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőre a polgári perrendtartás kirendelt szakértőre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.”

[57] Kp. 96. §:

„A közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálata tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanazon közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálatára a felek vagy az érdekeltek új keresetet indíthassanak vagy azt egyébként vitássá tehessék.”

[58] Kp. 110. §

(2) „A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet végzéssel hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, ha a elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértéseszerűsége a per érdemi eldöntésére a másodfokú eljárásban nem orvosolható módon kihatással volt.”

(3) „Ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, a hatályon kívül helyező végzésben az új eljárás lefolytatására vonatkozóan iránymutatást ad, amely az elsőfokú bíróságot köti.”

[59] Kp. 115. § (2) bekezdés:

„A felülvizsgálatra a fellebbezésre vonatkozó szabályokat az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell megfelelően alkalmazni.”

[60] Pp. 357. §

(1) „E törvény eltérő rendelkezése hiányában a bíróság a saját határozatához abban a perben, amelyben azt hozta a határozat kihirdetésétől, ennek hiányában a közlésétől kezdve kötve van.”

(2) ~~bekezdés:~~„A bíróság nincs kötve a pervezetésre vonatkozó, valamint az egyoldalú kérelmet visszautasító vagy elutasító végzéshez, az olyan végzést azonban, amely határidőhöz kötött perbeli cselekményt utasít el, csak annak jogerőre emelkedése előtt változtathat meg.”

IX.

[61] Az indítvány megalapozott.

[62] A Jogegységi Panasz Tanács elsőként azt vizsgálta, hogy van-e helye az előzetes döntéshozatali indítvány alapján érdemi döntéshozatalnak.

[63] E kérdés eldöntése során elsődlegesen abból indult ki, hogy a Bszi. milyen esetekben, illetve célból teszi lehetővé előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztését. A jelen ügyben releváns Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja szerint akkor van lehetőség indítvány előterjesztésére, ha a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától. Az indítványozó tanácsnak a Bszi. 32. § (2) bekezdése alapján meg kell jelölnie milyen kérdésben és mely okból kéri a jogegységi határozat meghozatalát. A Jogegységi Panasz Tanács álláspontja szerint a Bszi. szabályozásából az következik, hogy a jogegységi határozat meghozatalára csak olyan jogkérdésben van lehetőség, amelyre a felülvizsgálati döntés meghozatalához szükség van. Emiatt kell az indítványozónak az indítványban pontosan megjelölni, hogy milyen kérdésben és mely okból kéri jogegységi határozat hozatalát. A jogegységi eljárás nem lehet „önmagáért való”, valamely elvi kérdés megválaszolását célzó, mert ez egy konkrét ügy eldöntését segítő eljárás.

[64] Annak eldöntéséhez, hogy az adott jogkérdésre adandó válaszra az ítélkező tanácsnak szüksége van-e, elsődlegesen az indítványból, az ott megfogalmazott indokokból kell kiindulni.

[65] Lényeges, hogy a Jogegységi Panasz Tanácsnak nem feladata, hogy érdemben vizsgálja a felülvizsgálati eljárásban felhozott érveket, eldöntse azok megválaszolásának sorrendjét, ezzel kétségbe vonja az indítványozó tanács indítványozással kapcsolatos álláspontját. Csak abban az esetben bírálhatja felül az indítványozás szükségességét, ha nyilvánvaló, hogy az indítványban megfogalmazott jogkérdés semmilyen összefüggést sem mutat a felülvizsgálati eljárásban felmerült kérdéssel, kérdésekkel. Ellenkező álláspont elfogadása esetén sérülne az indítványozó tanács ítélkezési szabadsága, hiszen a jogegységi döntés szűkíthetné a döntési lehetőségeket, akár érdemben is befolyásolva azt.

[66] Az indítványozó tanács előtt folyó felülvizsgálati eljárásban – az indítvány szükségszerűsége körében releváns tényállás szerint – a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alperes a Fővárosi Törvényszék 40.K.703.556/2021/7. számú ítéletét több jogszabálysértésre is hivatkozással támadta. Ezek közül a jogegységi eljárás szempontjából legrelevánsabb

hivatkozás, hogy a megismételt eljárásban hozott elsőfokú ítéletnek az innovációs járulékra vonatkozó szakkérdésben tett megállapításai nem megalapozottak, helytelen bizonyítás eredményén nyugodnak. Ennek elsődleges oka pedig az alperes szerint az, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Kúria megismételt eljárásra utasító Kfv.35.052/2021/11. számú végzésében foglalt útmutatásait. E döntésében ugyanis a Kúria rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha tételesen rögzíti, hogy a felperes mely dokumentumok értékelésének elmaradására hivatkozik és a bizonyítási teherről való tájékoztatás mellett felperesi indítványra igazságügyi szakértőt rendel ki. A megismételt eljárásban tehát az elsőfokú bíróságnak ennek megfelelően kellett volna eljárnia, ez az útmutatás adta meg az új elsőfokú bírósági eljárás keretét az innovációs járulék témakörben.

[67] Az alperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta a felperest az igazságügyi szakértő kirendelésének indítványozása szükségességéről – ennek keretében az állítólagosan hiányzó dokumentumok megjelölésének kötelezettségéről – és úgy döntötte el a szakkérdést, hogy igazságügyi szakértőt nem rendelt ki, a felperes által beszerzett magánszakvéleményt fogadta el az ítélezése alapjául. Amellett, hogy ez nem felelt meg az új eljárásra adott utasításnak, még a bizonyításra irányadó további eljárási szabályokat is sértette.

[68] Az indítványozó tanács azzal érvelt, hogy annak megítéléséhez, hogy az elsőfokú bíróság jogszerűen engedett-e teret a magánszakértői bizonyításnak, azaz a bizonyítási eljárást törvényesen folytatta-e le, elengedhetetlen annak a jogkérdésnek a megválaszolása, hogy az SZTNH a Kp. 80. § (1) bekezdése szerint a „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő”-nek minősül vagy sem. E jogkérdésben azonban az indítványozó tanács nem ért egyet a Kfv.35.034/2021/8. számú közzétett döntésben foglalt érveléssel, és az eltérő jogi álláspontot képviselő döntéshozatalhoz szüksége van az eltérés engedélyezéséhez.

[69] Az indítványozó tanácsnak az alperes felülvizsgálati kérelme nyomán vizsgálnia kell, hogy az elsőfokú bíróság jogszerűen adott-e lehetőséget a magánszakértői bizonyításra vagy sem. Ezt – ahogy ezt az indítvány is tartalmazza – elsődlegesen az SZTNH jogállására vonatkozó jogszabályok, továbbá a Kp. bizonyításra vonatkozó szabályai, a Kúria Kfv.35.052/2021/11. számú eseti döntésében az új eljárásra adott útmutatásai alapján tudja eldönteni. Figyelemmel arra, hogy a Kfv.35.052/2021/11. számú döntés nem foglalkozott az SZTNH jogállásával, a Kp. bizonyításra vonatkozó szabályait részletesen nem értelmezte, nem zárta ki egyes szabályok alkalmazhatóságát, továbbá a megadott útmutatás alapján az elsőfokú bíróság az SZTNH jogállásától és az új eljárásra adott útmutatás értelmezésétől függően más-más irányú bizonyítást folytathatott le, a felvetett jogkérdésben való állásfoglalás indokolt lehet.

[70] A Jogegységi Panasz Tanács vizsgálta azt is, hogy a Kúria Kfv.35.034/2021/8. számú közzétett döntése a III. pontban foglaltak alapján a releváns jogkérdés azonossága (az SZTNH szakértői tevékenységének minősítése) miatt referenciahatározatnak minősül-e az indítványozó tanács előtt folyamatban lévő ügyben. A hivatkozott döntésében a Kúria azt állapította meg, hogy az SZTNH a Kp. 80. § (1) bekezdése szerint a „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő”, az indítványozó tanács pedig ezt az álláspontot vitatja. Mindezekre figyelemmel az összevethetőség hiánya miatt sem tagadható meg az indítvány érdemi vizsgálata.

- [71] A fentiekre figyelemmel a Jogegységi Panasz Tanács az előzetes döntéshozatali indítványt érdemben vizsgálta.
- [72] A jogértelmezést megelőzően indokolt rögzíteni, hogy a tevékenységek kutatási-fejlesztési minősítésével kapcsolatos szakértői tevékenységre vonatkozó, jelen ügyben alkalmazandó szabályok – a 2023. évi XLI. törvény 53. §-a, 246/2023. (VI. 22.) Korm. rendelet 15. § (5) bekezdése folytán – 2023. szeptember 1-ével megváltoztak, a jelen jogegységi határozat a 2023. évi módosítást megelőző szabályok alapján vizsgálja az SZTNH szakértői tevékenységének jellegét.
- [73] Az SZTNH – mint kérelemre szakvéleményt adó és hatósági eljárásban kirendelhető szakértő – jogállására, tevékenységére vonatkozó szabályok értelmezése körében az Innovációs tv. 36. § (1) bekezdésének, (2) bekezdés a) és b) pontjának, 42. §-ának, a Szabadalmi tv. 115/G. §-ának, 115/H. § (2a) bekezdésének, továbbá a régi Szakértői törvény 2. § (1), (5) bekezdésének, 31. § (1) bekezdésének, illetve a Szakértői törvény 4. § (1) és (7) bekezdésének, 139. § (1) bekezdés a) és b) pontjának, 282/2007. (X. 26.) Korm. rendelet szabályainak áttekintésére van szükség.
- [74] A Szabadalmi tv. 115/G. § g) pontja alapján az SZTNH feladat- és hatáskörébe tartozik a kutatási-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági és szakértői feladatok ellátása. A 115/H. § (2a) pontja alapján az SZTNH – külön jogszabály alapján – ellátja a kutatás-fejlesztési tevékenység előzetes minősítésének feladatait, valamint közreműködik olyan szakkérdések eldöntésében, amelyek a tevékenység kutatás-fejlesztésnek való minősítését, valamint egyes költségeknek a kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelhetőségét érintik.
- [75] Az Innovációs tv. – mint a Szabadalmi tv-ben jelölt külön jogszabály – 36. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerint az SZTNH kérelemre projekte(ke)t és projektcsoporto(ka)t vizsgál, abból a szempontból, hogy azok tartalmát képező tevékenység(ek) kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősülnek vagy sem. Az SZTNH így hozott határozata a 36. § (2) bekezdés alapján adó- és járulékkedvezmények érvényesítéséhez használható fel. Az Innovációs tv. 42. §-a alapján az adóhatóság szakértőként keresheti meg az SZTNH-t, eljárásának időtartama 45 nap. Az SZTNH más hatóság vagy bíróság megkeresésére is ad szakértői véleményt adott tevékenység kutatási-fejlesztési minősítésével összefüggésben. Az SZTNH az Innovációs tv. 42. § (5) bekezdése alapján – ha más hatóság vagy bíróság megkeresésére jár el – díjazásra az igazságügyi szakértőkre vonatkozó szabályok szerint tarthat(ott) igényt.
- [76] 2023. szeptember elsejétől az Innovációs tv. módosult 36. § (1) bekezdése és 42. § (1) bekezdése értelmében a kutatási-fejlesztési tevékenységgel kapcsolatos szakértői feladatokat a Kormány által kijelölt szerv látja el. A 2020. január 1-ével hatályba lépett, Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatalról, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap kezelő szervének kijelöléséről szóló 344/2019. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 344/2019. Korm. rendelet) 2023. szeptember 1-ével hatályba lépő 5. § (1) bekezdés r) pontja is csak arról rendelkezik, hogy e Hivatal ellátja a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos szakértői feladatokat.

- [77] A Jogegységi Panasz Tanács vizsgálta, hogy más ágazati szabályokban érvényesül-e és miként az igazságügyi szakértői és szakértői tevékenység tekintetében a különbségtétel. Az indítványozó tanács által is felhívott 282/2007. Korm. rendeletben nevesített néhány intézményre vonatkozó szabályozást áttekintve az alábbiak állapíthatók meg.
- [78] A 282/2007. Korm. rendelet 2. számú melléklete 10. pontjában a biztonsági okmányok kizárólagos vizsgálatára, míg a 3. számú melléklet 1. pontjában a külföldi hatóságok által kibocsátott határátlépést lehetővé tevő okmányok vizsgálatára elsősorban szakvélemény adására a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézete jogosult. E szakértői intézet a Nemzetbiztonsági Szakszolgálatra ruházott biztonsági okmányokkal kapcsolatos feladatokat látja el a 86/1996. (VI. 14.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése alapján. A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat az 1995. évi CXXV. törvény 8. § e) pontja szerint szakértői és külön jogszabály szerint igazságügyi szakértői feladatokat lát el.
- [79] Az ugyancsak a 282/2007. Korm. rendeletben számos helyen (vö.: 2. számú melléklet 2., 3., 6., 11., 12. pont, 3. számú melléklet 6., 16. pont és 4. számú melléklet 1. pont k) alpont) szakértői vélemény adására kizárólagosan és elsődlegesen jogosult, illetve feljogosított szervezetként nevesített Nemzeti Szakértői és Kutató Központ a 350/2016. (XI. 18.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése értelmében igazságügyi szakértői intézmény.
- [80] A NAV Szakértői Intézetét a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről a szóló 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet 91. § c) pontja arra jogosítja fel, hogy külön jogszabályban meghatározott esetekben a NAV szervek, illetve más hatóság kirendelésére igazságügyi szakértőként járjon el.
- [81] Mindezek alapján jól látható, hogy a feladat- és hatásköréről szóló jogszabályi rendelkezésekben használt fogalmak eltérőek lehetnek, a használt fogalomnak (szakértői vagy igazságügyi szakértői tevékenység) kifejezett és érdemi jelentősége van, továbbá a fogalomhasználat nincs összefüggésben azzal, hogy mely hatósági vagy bírósági eljárásban kerül sor az adott szervezet szakértői eljárására.
- [82] Figyelemmel arra, hogy sem a Szabadalmi tv., sem az Innovációs tv., de még a későbbi szabályozási környezetet tükröző 344/2019. Korm. rendelet sem nevesíti igazságügyi szakértőnek az SZTNH-t, illetve a kutatási-fejlesztési tevékenységgel kapcsolatos szakértői feladatokat újonnan ellátó, Kormány által kijelölt szervet, illetve igazságügyi szakértői tevékenységnek az általuk ellátott szakértői feladatot, e jogi tény az igazságügyi szakértői minősítés körében releváns.
- [83] E jogi ténynek a minősítés körében azért van jelentősége, mert – ahogy az indítványozó tanács rámutatott – az SZTNH – a 2013-as szakvéleménye tekintetében – a régi Szakértői tv. 2. § (1) bekezdés e) pontja, – a 2018-as szakértői véleménye tekintetében – a Szakértői tv. 4. § (1) bekezdés e) pontja alapján akkor minősülhetne igazságügyi szakértőnek, ha igazságügyi szakértői tevékenység végzésére őt erre külön jogszabály feljogosítaná. Az SZTNH-t sem a Szabadalmi tv., sem az Innovációs tv. nem jogosítja fel igazságügyi szakértői tevékenység végzésére, csupán szakértői tevékenység végzésére. Emiatt ezt a kormányzati főhivatalt nem lehet a szakértői törvények alapján igazságügyi szakértői tevékenységet végző szervezetnek tekinteni.

- [84] E jogértelmezést erősíti – ahogy erre szintén utalt az indítványozó tanács –, hogy az Innovációs tv. 42. § (5) bekezdésének külön rendelkezésére nem lett volna szükség, ha az SZTNH igazságügyi szakértő lett volna, hiszen akkor a Szakértői tv. és nem külön utaló rendelkezés alapján illette volna meg az igazságügyi szakértőknek járó díjazás.
- [85] A Jogegységi Panasz Tanács hangsúlyozza, hogy az SZTNH jogállását, (igazságügyi) szakértői minőségét a fenti anyagi jogi szabályok és nem az eljárási törvények alapján kell vizsgálni és megállapítani. Az a tény, hogy az adóigazgatási eljárás régi és új szabályai [régi Art. 95. § (5a) bekezdés a) és b) pontja, az Air. 66. § (3) és (7) bekezdés] lehetővé teszik adóhatósági eljárásba szakértő bevonására, nem jelenti, hogy ezen szabályok alapján az SZTNH igazságügyi szakértőnek minősülhet. Az Air. 66. § (3) bekezdése egy kötelező sorrendet tartalmaz a szakértők eljárásban történő alkalmazására nézve. E sorrend szerint elsődlegesen a jogszabály által előírt szakértőt kell bevonni, s csak akkor kerülhet sor kompetenciával rendelkező más igazságügyi szakértő bevonására, ha ilyen kötelezően vagy elsődlegesen bevonandó szakértő nincs. Az Air. 66. § (7) bekezdése a szakértői jogállásra vonatkozó anyagi jogi szabályokat nem írja felül, kizárólag az eljárási szabályok tekintetében rendelkezhet a Szakértői tv. alkalmazásáról. Ezen eljárási szabályok az ellátott szakértői tevékenység jellegére nem tartalmaznak rendelkezést.
- [86] A Jogegységi Panasz Tanács álláspontja szerint a Szakértői tv. 4. § (7) bekezdésében foglaltaknak jelen ügy megítélése szempontjából nincs relevanciája, mert ez a rendelkezés a szakkérdésekre fókuszálva írja elő, hogy kormányrendeletben kell meghatározni, hogy adott szakkérdés tekintetében ki jogosult szakértői vélemény megadására. Ahogy fentebb bemutatásra került, e szakvéleményadásra sor kerülhet szakértői és igazságügyi szakértői tevékenység keretében. E rendelkezés mellett a jogalkotó dönthet úgy, hogy egy adott szervezet jogállásáról, tevékenységéről szóló rendelkezések között – törvényben, kormányrendeletben – rögzíti, hogy az adott szervezet igazságügyi szakértői feladatokat lát el [vö.: 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet 91. § c) pont, 350/2016. (XI. 18.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése, 1995. évi CXXV. törvény 8. § e) pontja]. Ebből következően önmagában a 282/2007. (X. 26.) Korm. rendeletben történő nevesítés hiánya az SZTNH igazságügyi szakértői minősítését még nem dönti el.
- [87] Figyelemmel arra, hogy az SZTNH sem a 2013. évi, sem a 2018. évi szakértői véleményadás idején nem volt igazságügyi szakértői tevékenységet végző szervezet, igazságügyi szakértői tevékenységet nem látott el, ezért nem minősül jelen ügyben a Kp. 80. § (1) bekezdése szerint a „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő”-nek. E körben az indítványozó tanács a Kfv.35.034/2021/8. számú döntésben foglalt jogi állásponttól indokoltan kíván eltérni.

XI.

- [88] A fentiekben kifejtett indokokra tekintettel a Kúria a Bszi. 24. § (1) bekezdés c) pontja, 25. §-a, valamint 40. § (1) és (2) bekezdése alapján a bíróságok jogalkalmazása egységének biztosítása [Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (3) bekezdés] érdekében, a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

[89] A Kúria – az elfogadott jogértelmezés alapján – engedélyezi az indítványozó tanácsnak, hogy a Kfv.35.034/2021/8. számú közzétett döntésétől eltérjen, e közzétett döntés a továbbiakban kötelező érvényűként nem hivatkozható.

[90] A jogegységi határozatot a Bszi. 42. § (1) bekezdése szerint a Magyar Közlönyben, a BHGY-ban, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria honlapján közzé kell tenni. A jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező.

Budapest, 2024. február 5.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Tóth Kincső s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Orosz Árpád s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Szabó Klára s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. bíró